

Sygnatura akt: IV RC 304/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2019 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, Wydział IV Rodzinny i Nieletnich w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Katarzyna Krawczyk - Mandrak

Ławnicy:

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alicja Lipus

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2019 roku w Rybniku

sprawy z **powództwa małoletniego A. B. (1) działającego przez ojca A. B. (2)**

przeciwko **U. B.**

o **alimenty**

- 1) zasądza od pozwanej U. B. na rzecz małoletniego powoda A. B. (1) alimenty w kwocie po 500 zł (pięćsetzłoty) miesięcznie, począwszy od dnia 31 maja 2019 roku, płatne z góry do dnia 10 każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności każdej raty, do rąk ojca małoletniego A. B. (2), a to w miejsce obowiązku alimentacyjnego ustalonego w punkcie 4 wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R., z dnia 23 listopada 2015 roku, sygnatura akt II RC 281/15;
- 2) w pozostałym zakresie powództwo oddala;
- 3) zasądza od pozwanej na rzecz powoda 1800 zł (tysiącosiemsetzłoty) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
- 4) odstępuje od obciążania pozwanej kosztami sądowymi;
- 5) wyrokowi w punkcie 1 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt IV RC 304/19

UZASADNIENIE

Małoletni powód działający przez ojca A. B. (2) domagał się zmiany pkt 4 wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z dnia 23 listopada 2015 roku sygn. akt II RC 281/15 poprzez zasądzenie od pozwanej U. B. alimentów na rzecz małoletniego powoda A. B. (1) w wysokości po 1000 zł miesięcznie, płatnych do 10 – go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat.

Uzasadniając żądanie pozwu wskazano, że na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z dnia 23 listopada 2015 roku wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim powierzono ojcu, który jednocześnie został obciążony w całości kosztami utrzymania syna. Podniesiono, że od czasu wydania powyższego orzeczenia w przedmiocie alimentów wzrosły koszty utrzymania małoletniego jak również zmieniła się sytuacja rodzinna ojca małoletniego. Jednocześnie zwiększyły się możliwości zarobkowe matki małoletniego. Nadmieniono również, że ojciec małoletniego zawarł drugi związek małżeński, z którego posiada małoletniego syna. Nadto na swoim utrzymaniu ma żonę oraz jej małoletnią córkę. Ojciec powoda płaci również alimenty na rzecz małoletniej córki pochodzącej ze

związku małżeńskiego z U. B.. Koszty utrzymania małoletniego wskazano na poziomie 2000 zł. Podniesiono również, że pozwana pracuje w firmie (...) sp. z o.o., natomiast ojciec małoletniego powoda jest zatrudniony w KWK (...) i osiąga dochód w wysokości 4000 zł. (pozew – k. 3-4v.).

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Zarzuciła, że roszczenie powoda jest nieuzasadnione, bowiem pozwana nie jest w stanie ponieść kosztów utrzymania małoletniego. Wskazano, że pozwana mieszka z partnerem, ma na utrzymaniu córkę oraz jej syna F.. Małoletni powód wiele czasu spędza u pozwanej, która łoży na jego utrzymanie. Co więcej małoletni wyraża chęć zamieszkania z matką. Podniosła również, że ojciec małoletniego od sierpnia 2018 roku nie płaci alimentów na córkę. Wskazała, że jej miesięczne wynagrodzenie wynosi 2200 zł netto, a po odliczeniu wszystkich potrąceń oraz opłat pozostaje do jej dyspozycji kwota 585 zł. Nadmieniła również, że jest w 5 miesiącu ciąży, co generuje dodatkowe wydatki związane z przygotowaniem się na przyjście dziecka na świat. Nadto choruje przewlekle na niewydolność żylną, pozostaje pod stałą opieką lekarza i musi zażywać regularnie leki. Podniosła także, że zaciągnęła kredyt w wysokości 20 978,07 zł, za który dokonuje comiesięcznych spłat w kwocie 450 zł. Termin spłaty kredytu upływa w maju 2020 roku.(odpowiedź na pozew - k.19-21).

Sąd ustalił:

Małoletni A. B. (1) urodzony (...) pochodzi ze związku małżeńskiego A. B. (2) z pozwaną.

dowód: odpis zupełny aktu urodzenia k.8.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z 23 listopada 2015 roku sygn. akt II RC 281/15 rozwiązano przez rozwód małżeństwo rodziców małoletniego powoda. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim A. B. (1) powierzono ojcu ograniczając władzę rodzicielską matce do prawa współdecydowania o jego istotnych życiowych sprawach w szczególności w zakresie wykształcenia, leczenia wyboru szkoły i zawodu. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią P. B. powierzono matce. Kosztami utrzymania małoletniego A. obciążono w całości powoda, natomiast kosztami utrzymania małoletniej wówczas P. obciążono oboje rodziców i zasądzono od powoda na rzecz małoletniej alimenty w kwocie 200 zł płatne do rąk matki małoletniej.

dowód: wyrok k. 6, akta II RC 281/5

Ojciec małoletniego powoda ma 43 lata, z wykształcenia jest elektrykiem. Jest zatrudniony w (...) S.A. KWK (...) na stanowisku elektromontera pod ziemią od 3 października 1994 roku. Jego średnie miesięczne wynagrodzenie wynosi 5581,69 zł. Nadto otrzymuje Barbórkę w kwocie 6771,78 zł, 14-stą pensję w wysokości (...),65 oraz deputat za węgiel w kwocie (...),26, a także premię dodatkową w wysokości 4281,48 zł.

Ojciec małoletniego powoda w marcu 2019 roku zawarł drugi związek małżeński z M. K.. Z obecną żoną posiada małoletniego syna F. urodzonego (...). Żona ojca małoletniego powoda posiada dwunastoletnią córkę pochodzącą z poprzedniego związku, na rzecz której otrzymuje alimenty. M. K. nie pracuje, zajmuje się wychowywaniem dzieci.

Małoletni mieszka wraz z ojcem, przyrodnim bratem, żoną ojca, jej małoletnią córką oraz babcią ojczyzną w domu stanowiącym własność ojca powoda. Miesięczne koszty utrzymania domu kształtują się następująco:

- gaz 50 zł (100 zł co dwa miesiące),
- prąd 200 zł (400 zł co dwa miesiące),
- woda 150 zł,
- podatek od nieruchomości ok. 41,66 zł (500 zł rocznie),
- opał 416,66 zł (5tys. zł rocznie),

- wywóz śmieci 150 zł (25 zł od osoby)

- Internet i telefon 250 zł,

- TV 129 zł,

Łącznie : 1388,32 zł, co w przeliczeniu na jedną osobę daje wydatek rządu: 231,38 zł.

Na poczet opału ojciec małoletniego otrzymuje co roku deputat w formie gotówkowej.

Ojciec uprawnionego spłaca kredyt, który zaciągnął w czasie trwania małżeństwa z pozwaną. Kredyt został zaciągnięty we frankach, a miesięczna rata wynosi ok. 2 tys. zł.

Ojciec uprawnionego ponosi koszty utrzymania samochodów, m.in. ubezpieczenie 600 zł i 800 zł rocznie, paliwo ok. 500 zł.

dowód: zaświadczenie o zarobkach k. 29-30, zeznania A. B. k. 34v.-35. Akt małżeństwa k. 9

Małoletni powód ma 13 lat, uczy się w VI klasie szkoły podstawowej. Jest dzieckiem ogólnie zdrowym, nie choruje na przeziębienia.

Koszty utrzymania małoletniego przedstawiają się następująco:

- wyżywienie ok. 600 zł miesięcznie,

- środki czystości 50 zł miesięcznie,

- ubrania, odzież 200 zł miesięcznie,

- opłata za ubezpieczenie szkolne 80 zł na rok,

- opłata za komitet rodzicielski 100 zł na rok,

- wycieczki szkolne 300 zł rocznie.

- rozrywki 100 zł,

Małoletni otrzymał darmowe podręczniki, ojciec małoletniego poniósł jedynie koszty podręcznika do religii i języka angielskiego w kwocie 100 zł. Nadto poniósł koszty przyborów szkolnych w kwocie 300 zł.

Małoletni uczęszcza na dodatkowe zajęcia z piłki nożnej, miesięczny koszt zajęć wynosi 50 zł. Dodatkowo ojciec małoletniego ponosi koszty zakupu stroju oraz obuwia na treningi w kwocie łącznej 200 zł raz na sezon.

Reasumując miesięczny koszt utrzymania powoda, bez kosztów mieszkaniowych wynosi ok. 1090 zł.

dowód: zeznania A. B. k. 34v.-35

Pozwana ma 41 lat, jest zatrudniona w firmie (...). Obecnie przebywa na zwolnieniu lekarskim z uwagi na ciążę i otrzymuje zasiłek w wysokości 1400 zł. Przed zwolnieniem lekarskim otrzymywała wynagrodzenie rządu 2100-2200 zł.

Pozwana mieszka wraz z partnerem, córką pochodzącą ze związku małżeńskiego z ojcem uprawnionego oraz jej małoletnim synem w wynajmowanym mieszkaniu. Córka stron ma 20 lat, 1 czerwca urodziła dziecko. Otrzymuje świadczenie 500 + oraz zasiłek macierzyński. Ojciec jej dziecka przekazuje nieregularnie na rzecz syna kwotę 200

zł. (...) pozwanej zarabia średnio 1500 zł miesięcznie, płaci alimenty w kwocie 700 zł. Miesięczne koszty utrzymania mieszkania przedstawiają się następująco:

- woda 60 zł,
- prąd 100 zł,
- śmieci 40 zł.
- Internet i telefon 200 zł,
- czynsz 400 zł.

Łącznie: 800 zł, co w przeliczeniu na osobę daje wydatek rzędu 200 zł.

Na bieżące koszty utrzymania pozwanej składają się wydatki:

- wyżywienie ok. 200 zł miesięcznie,
- zakup odzieży i obuwia ok. 100 zł miesięcznie,
- środki czystości 100 zł miesięcznie.
- leki na niewydolność żylną oraz pończochy uciskowe 300 zł co 3-4 miesiące.

Łącznie wydatki te wynoszą ok. 500 zł.

Pozwana spłaca pożyczkę, której miesięczna rata wynosi 450 zł.

Dowód: zeznania pozwanej k. 35-35v., karta ciąży k. 23-24, umowa kredytu k. 25, potwierdzenie przelewu k. 31

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wymienione dowody przeprowadzone w sprawie. Sąd poczynił ustalenia odnośnie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego i możliwości zarobkowych i majątkowych rodziców małoletniego w oparciu o podawane przez nich szczegółowe dane, które w szerokim zakresie znajdowały potwierdzenie w dokumentach przedłożonych przez nich do akt sprawy, których strony wzajemnie nie kwestionowały.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powoda o złożenie wykazu zarobków pozwanej z ostatnich 12 miesięcy oraz o wskazanie miejsca zatrudnienia konkubenta pozwanej oraz partnera córki i przedłożenia zaświadczenia o ich zarobkach, uznając iż podawane przez pozwaną w toku jej przesłuchania szczegółowe dane odnośnie możliwości zarobkowych i majątkowych oraz nakreślone przez ojca powoda usprawiedliwione potrzeby powoda są wystarczające do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a zwrócenie się do pracodawcy o wykaz zarobków oraz ustalanie możliwości zarobkowych partnera pozwanej oraz partnera córki pozwanej doprowadziłoby do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania.

Strony nie składały dalszych wniosków dowodowych, a przeprowadzone postępowanie Sąd uznał za wystarczające do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył.

Zgodnie z regulacją art. 133 § 1 k.r.o. każdy z rodziców obowiązany jest do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Należy w tym miejscu zauważyć, że zgodnie z treścią art. 133 § 3 k.r.o., rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich

uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możności samodzielnego utrzymania się. Z przytoczonego przepisu wynika zatem, że nie tyle wiek dziecka przesądza o istnieniu bądź nieistnieniu obowiązku alimentacyjnego, lecz możliwości dziecka do samodzielnego utrzymania się, dochody z jego majątku, a także niedostatek.

Zakres świadczeń alimentacyjnych ustawodawca określił w art. 135 § 1 k.r.o., uzależniając go z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, z drugiej zaś od możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Przez usprawiedliwione potrzeby należy rozumieć te, których zaspokojenie zapewni podmiotowi uprawnionemu do alimentów odpowiedni rozwój fizyczny i duchowy. Będą to zatem nie tylko elementarne potrzeby polegające na zapewnieniu minimum egzystencji lecz również te, których celem jest stworzenie warunków bytowania stosownie do wieku uprawnionego, stanu jego zdrowia i innych okoliczności, których uprawniony nie jest w stanie własnymi siłami sobie zapewnić.

Należy przy tym podkreślić, że opisane, usprawiedliwione potrzeby w przypadku dziecka uprawnionego do alimentów powinny być przy tym oceniane całościowo, a zatem nie tylko na podstawie wieku, lecz również miejsca pobytu dziecka, jego środowiska, możliwości zarobkowych podmiotów zobowiązanych do jego utrzymania i całego szeregu okoliczności każdego konkretnego wypadku. Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można przy tym - co jednoznacznie wskazano w orzecznictwie Sądu Najwyższego - odrywać od pojęcia zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Pojęcia te (usprawiedliwione potrzeby uprawnionego i możliwości majątkowe oraz zarobkowe zobowiązanego) w praktyce pozostają bowiem we wzajemnej zależności i obie te przesłanki wzajemnie na siebie rzutują, zwłaszcza przy ustaleniu przez sąd wysokości alimentów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1969 roku, III CRN 350/69, OSNPG 1970/2/15).

Konkludując powyższe, przy ocenie zakresu obowiązku alimentacyjnego należy brać pod uwagę zatem również usprawiedliwione potrzeby własne zobowiązanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1975 roku, III CRN 330/75, LEX nr 7777). Do możliwości zarobkowania poza podstawowym wynagrodzeniem wlicza się ponadto wszelkiego rodzaju premie, nagrody, świadczenia z funduszu socjalnego, dodatki itp. Sąd określając status zarobkowy zobowiązanego nie opiera się wyłącznie na kwotach aktualnie osiągniętych dochodów, lecz przede wszystkim sprawdza jego możliwości zarobkowe oraz to czy zostały one w pełni wykorzystane. (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1959 roku, III CR 212/58). Obowiązek alimentacyjny drugiego z rodziców, również nie pozostaje bez znaczenia dla określenia kwoty świadczeń alimentacyjnych.

Nadto zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w tezie IV wytycznych w zakresie wykładni prawa i praktyki sądowej w sprawach o alimenty, dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami (uchwała pełnego składu Izby Cywilnej i Administracyjnej z dnia 16 grudnia 1987 roku III CZP 91/86).

Zgodnie z art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Ustalenie czy nastąpiła przedmiotowa zmiana stosunków następuje przez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami istniejącymi podczas ustalania wysokości poprzednich alimentów. Poprzez zmianę stosunków należy przede wszystkim rozumieć zarówno zmiany w statusie ekonomicznym strony uprawnionej wynikające z jej usprawiedliwionych potrzeb, jak i zmianę zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego oraz drugiego z rodziców.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której ukształtowany wcześniej obowiązek alimentacyjny obciążał każdego z rodziców względem dziecka, nad którym powierzono mu wykonywanie władzy rodzicielskiej. Od czasu prawomocnego ustalenia tegoż obowiązku alimentacyjnego nastąpiła istotna zmiana stosunków, która uzasadniała zasądzenie od pozwanej alimentów na rzecz małoletniego syna.

Odnosząc się do kosztów utrzymania powoda, wskazać należy przede wszystkim, że przedstawione koszty utrzymania małoletniego nie należą do najniższych. Jednakże determinuje je przede wszystkim stopa życiowa ojca małoletniego.

Od czasu orzeczenia rozwodu pomiędzy rodzicami małoletniego tj. od 23 listopada 2005 roku nastąpiły istotne zmiany warunkujące zmianę wyroku rozwodowego w przedmiocie alimentów na rzecz małoletniego A. B. (1). Na mocy wyroku rozwodowego władzę rodzicielską nad małoletnią wówczas córką stron P. B. powierzono matce, obciążając kosztami utrzymania małoletniej oboje rodziców. Obecnie P. B. jest osobą pełnoletnią, otrzymuje zasiłek macierzyński w związku z urodzeniem syna, zatem pozwana nie jest już obciążona kosztami jej utrzymania.

Odnosząc się do możliwości zarobkowych pozwanej wskazać należy, że ma ona możliwości zarobkowe by łożyć na utrzymanie syna alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie. Obecnie przebywa na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą, jednakże z zaświadczenia o zarobkach sprzed zwolnienia lekarskiego wynika, że jej możliwości zarobkowe kształtują się na poziomie pod 2000 zł. Odliczając koszty jej utrzymania Sąd uznał, że jest ona w stanie partycypować w kosztach utrzymania syna w kwocie 500 zł. Kwota ta pozwoli przynajmniej częściowo zaspokoić potrzeby małoletniego, które są znaczne.

Mając zatem na uwadze powyższe ustalenia, Sąd ustalił alimenty na rzecz powoda w kwocie po 500 zł miesięcznie. Ustalając alimenty w takiej wysokości, Sąd miał na uwadze wysokość usprawiedliwionych potrzeb powoda, ale również to, że matka małoletniego nie ponosi już kosztów utrzymania córki.

Ponad kwotę 500 zł Sąd powództwo oddalił jako przekraczające możliwości zarobkowe pozwanej. Datę początkową alimentów ustalono biorąc pod uwagę datę wniesienia pozwu.

O odsetkach na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat alimentacyjnych orzeczono w myśl przepisu art. 481 § 1 i 2 k.c., natomiast o natychmiastowej wykonalności punktu 1 wyroku Sąd orzekł na mocy art. 333 § 1 pkt. 1 k.p.c.

Mając na względzie wynik postępowania w niniejszej sprawie, treść art. 98 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c., jak również sytuację majątkową i wysokość dochodów pozwanej, w oparciu o zasadę małoletniego powoda kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (koszty zastępstwa procesowego, których wysokość ustalono uwzględniając stawki opłat za czynności adwokackie przewidziane w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 roku) tj. § 2 pkt 5, mając na uwadze, że strona pozwana została obciążona tymi kosztami w wysokości 50 % albowiem w takim zakresie Sąd ustalił konieczność przyczynienia się pozwanej do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda (powód bowiem w takim zakresie utrzymał się w żądaniu). Mając jednak na uwadze doniosłość obowiązku alimentacyjnego, który obciąża pozwaną oraz jej sytuację majątkową Sąd w oparciu o art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania jej kosztami sądowymi.